

РОЛЬ ПРОСТАТСПЕЦИФІЧНОГО АНТИГЕНУ В РАННІЙ ДІАГНОСТИЦІ РАКУ ПЕРЕДМІХУРОВОЇ ЗАЛОЗИ

Чемадура В.Ю., Малик Н.В.

Харківський національний медичний університет

За даними ВООЗ рак - є другою з основних причин смертності в світі. Один з поширених видів раку серед чоловіків - це рак передміхурової залози (1.28 млн випадків на 2018 рік). Рання діагностика є важливим фактором для отримання позитивних результатів лікування і збільшення тривалості фази ремісії. Використання стандартного визначення простатичного антигену дає можливість виявити рак передміхурової залози (РПЗ) на ранніх стадіях.

Простатспецифічний антиген (ПСА) - це білкова речовина, фермент, що відноситься до серинових протеаз. Фермент виконує функцію розщеплення великих білкових молекул на більш дрібні фрагменти. Завдяки цій здатності він розріджує насінну рідину. Функція простатспецифічного антигену в організмі невідома, а в лабораторній діагностиці його використовують для виявлення захворювань передміхурової залози. Деякі його фракції мають антигенні властивості, що дозволяють ідентифікувати їх за допомогою імунохімічних лабораторних методів.

Вперше простатспецифічний антиген був використаний як індивідуальний маркер сперми гвалтівників в судовій медицині, але після відкриття його зв'язку з раком простати став одним з основних досліджень при діагностиці захворювань передміхурової залози.

Про ефективність проведення такого скринінгу свідчить ряд робіт останнього десятиліття. Так, К. Miller (2001) зазначає рідкість (5% випадків) виявлення РПЗ з метастазами в США. Однак ще 30 років тому при використанні існуючих тоді діагностичних методів у 70% вперше госпіталізованих пацієнтів були віддалені метастази. Завдяки налагодженій системі, що включає визначення сироваткового PSA, кількість випадків ранньої діагностики РПЗ помітно збільшилася. Одночасно

з цими даними вперше з'явилися роботи, в яких було підтверджено повільне, але помітне зниження смертності внаслідок РПЗ в США і Австралії. Порівняльний аналіз смертності показує, що в групі раннього виявлення РПЗ вмирає кожен п'ятий, в той час як в Нідерландах, де не проводиться цей скринінг, така доля спіткає кожного другого пацієнта.

Визначення ПСА застосовується для: діагностика ранніх стадій РПЗ; визначення ступеня поширеності захворювання, в т.ч. і в лімфовузлах; підтвердження успішного або невдало проведеного лікування (як оперативного і променевого, так і гормонального); оцінка прогресування захворювання; обґрунтування розвитку нечутливості РПЗ до проведеного лікування.

Таким чином, вимірювання рівня PSA в поєднанні з пальцевим ректальним дослідженням і УЗД є найбільш інформативною клінічною тактикою раннього розпізнавання РПЗ.